

Asia: VN/17877/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista

Lausunnonantajan lausunto

Toimivaltaisen viranomaisen (Ruokavirasto) nimeäminen (2 §)

Kiitämme mahdollisuudesta lausua lakiluonnoksesta.

Ehdotus Ruokaviraston nimeämisestä toimivaltaiseksi viranomaiseksi on perusteltua ja kannatettavaa. Ensisijaisen tärkeää on varmistaa, että Ruokavirastolla on riittävät resurssit valvontaan liittyvien tehtävien suorittamiseen sekä toimeenpanoon liittyvään yritysten neuvontaan ja tiedottamiseen. Uudet tehtävät eivät myöskään saa johtaa Ruokaviraston muiden viranomaistehtävien heikentymiseen.

Valvonta ja tarkastukset (4-13 §)

Tarkastukset vaativat yrityksiltä valmisteluja sekä henkilöstön osallistumista ja toivomme, että viranomaiset ilmoittavat tarkastusten aloittamisajankohdasta ennakkoon. Lisäksi yhdenvertaisuuden varmistamiseksi on tärkeää, että tarkastusten toteutustapa ja kriteerit ovat yhtenäiset.

Tarkastusmäärien osalta tulisi tarkentaa, perustuuko tarkastusten määrä hyödykkeiden ja tuotteiden alkuperämaan tai -alueen vai Suomen riskiluokitukseen. Tässä on ristiriita kansallisen lakiehdotuksen ja asetustekstin välillä.

Perustellut huolenaiheet (14 §)

-

Hallinnolliset seuraamukset (15-19 §)

-

Rikkomusmaksu ja hallinnollinen seuraamusmaksu (20-24 §)

-

Määräaikainen sulkeminen hankintojen ja julkisen rahoituksen ulkopuolelle (25 §)

-

Erinäiset säännökset ja voimaantulo (26-31 §)

Lain voimaantulon osalta Suomessa olisi tärkeää seurata muiden jäsenmaiden toimeenpanoon liittyvää tilannetta ja odottaa komission tulkintaohjeita. Metsäkatoasetuksessa on runsaasti avoimia kysymyksiä ja toimijoilla tulisi olla riittävästi aikaa varmistaa toiminnan olevan riittävällä tasolla asetuksen vaatimusten täyttämiseksi. Tämä on tärkeää myös globaalien toimitusketjujen ja erityisesti niissä toimivien pienviljelijöiden näkökulmasta. Toivomme myös, että EU-lainsäädännön toimeenpanon yhteydessä vältetään kansallista lisäsääntelyä.

Esityksen vaikutukset (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)

Metsäkatoasetuksella on kokonaisuutena vaikutuksia globaaleihin toimitusketjuihin: niin myönteisiä jäljitettävyyden parantuessa, kuin pienemmille toimijoille mahdollisesti hyvinkin kielteisiä, mikäli ne eivät pysty täyttämään ja riittävästi todentamaan huolellisuusveloitteen ja muita vaatimuksia. Metsäkatoasetuksen tulkintaan liittyvät keskeneräisyydet sekä komission tulkintaohjeiden puute vaikuttavat niin vaikutustenarviontiin kuin yritysten valmistautumiseen. Nämä vaikuttavat myös valmistautumisen kustannuksiin, mm. tietojärjestelmäinvestointien epävarmuutena.

Muita huomioita

Kansallisessa lakiehdotuksessa tulisi tietovaatimuksia ja alkuperätietoja käsittelevän kohdan (3.4.1) osalta täsmentää, mikä on riittävä tieto siitä, että tuotteet ovat metsäkatoa aiheuttavia. Tässä tulisi välttää metsäkatoasetuksen ylitulkintaa. Lisäksi tietovaatimusten osalta on varmistettava liikesalaisuuksien turvaaminen sekä viljelijöiden tietosuojan toteutuminen.

Aranko Aurora
Oy Paulig Finland Ab - Paulig Oy